

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA

TEZĂ DE DOCTORAT

**ALIANȚE STRATEGICE ȘI ALIANȚE AD-HOC
ALE STATELOR MEMBRE.
PROIECȚIA POZIȚIONĂRII ROMÂNIEI
DUPĂ ADERAREA LA UE**

- REZUMAT -

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

PROF. UNIV. DR. VASILE PUȘCAȘ

DOCTORAND:

Șter Arabela

CLUJ NAPOCA

2012

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
------------------	---

CAPITOLUL 1

SISTEMUL DECIZIONAL ȘI ALIANȚELE ÎN UE

1.1. Instituționalizarea procesului de luare a deciziilor la nivelul Consiliului.....	12
1.1.1. Evoluția procesului de luare a deciziilor la nivelul Consiliului.....	12
1.1.2. Inovațiile Tratatului de la Lisabona cu privire la procesul decizional.....	21
1.1.3. Implicațiile și efectele adoptării Tratatului de la Lisabona.....	26
1.2. Dinamica funcționării Consiliului.....	32
1.2.1. Elemente introductive cu privire la funcționarea Consiliului	32
1.2.2. Modele de interacțiune a statelor membre în Consiliu.....	35
1.2.3. Cultura consensului – caracteristică intrinsecă a procesului decizional.....	45
1.2.4. Impactul extinderii asupra procesului decizional de la nivelul Consiliului.....	54
1.3. Distribuția puterii între statele membre și formarea alianțelor în Consiliu....	60
1.3.1. Distribuția puterii între statele membre.....	60
1.3.2. Procesul de formare a alianțelor.....	78
1.3.3. Alianțe ad-hoc versus alianțe permanente.....	88

CAPITOLUL 2

ORIENTĂRI STRATEGICE ȘI ALIANȚE ALE STATELOR MEMBRE

2.1. Alinieri ale statelor membre înainte și după extindere.....	92
2.1.1. Abordări în analiza procesului de formare a alianțelor.....	92
2.1.2. Analiza comportamentului statelor membre.....	95
2.1.3. Specificități în comportamentul noilor state membre.....	99
2.1.4. Principalele dimensiuni conflictuale în interacțiunea statelor membre în Consiliu înainte și după extindere.....	102

2.2. Cooperarea regională în UE.....	114
2.2.1. Caracteristici ale procesului de cooperare regională în UE.....	114
2.2.2. Cooperarea regională multilaterală în vechile state membre.....	117
2.2.3. Cooperarea regională multilaterală în noile state membre.....	125
2.3. Influența globalizării și efectele crizei economice asupra statelor membre....	140
2.3.1. Forța modelatoare a globalizării.....	140
2.3.2. Criza economică și efectele ei asupra statelor membre.....	144

CAPITOLUL 3

STUDIU DE CAZ : COMPORTAMENTUL ROMÂNIEI

3.1. Analiza surselor de putere.....	159
3.2. Analiza votului în Consiliu.....	196
3.3. Analiză empirică – set de chestionare.....	216

CAPITOLUL 4

CONCLUZII

4.1. Concluzii specifice.....	225
4.2. Concluzii generale și perspective.....	236

BIBLIOGRAFIE.....	241
--------------------------	------------

ANEXE.....	257
-------------------	------------

REZUMAT

Cuvinte cheie: alianțe, orientări strategice, negocieri, Uniunea Europeană, state membre, proces decizional european, Consiliul UE, cooperare regională multilaterală, comportament de vot, surse de putere, cultura consensului, poziționare, linii de demarcație.

Lucrarea de față își propune să analizeze comportamentul României ca stat membru în Uniunea Europeană din punct de vedere al potențialului de putere și al puterii efective. Cercetarea se concentrează pe comportamentul României în Consiliu, considerând că structura preponderent interguvernamentală a Consiliului oferă cadrul optim de observare și analiză a comportamentului României în relația cu celelalte state membre.

Cercetarea efectuată în acest scop este încadrată într-un context teoretic cu privire la procesul decizional de la nivelul Consiliului, ca principală instituție de luare a deciziilor la nivel european și la procesul de formare a alianțelor în Uniunea Europeană. Studiul este structurat în patru capitole și are o abordare în cascadă, de la nivelul european (general) la nivel național (specific).

Capitolul I dorește să prezinte mecanismul de luare a deciziilor la nivelul Consiliului și o serie de aspecte introductive cu privire la procesul de formare a alianțelor. Sistemul decizional al Uniunii Europene a suferit modificări și adaptări substanțiale de-a lungul timpului, UE fiind într-o continuă căutare de modelare a design-ului său instituțional și decizional noilor realități ale spațiului european. Multiplicarea numărului actorilor naționali, dar și a eterogenității acestora, creșterea numărului și a importanței politicilor comunitare în spațiul național al statelor membre, existența unor nivele variabile de dezvoltare economică în interiorul Uniunii, globalizarea, factori externi determinați de reconfigurarea mondială și nevoia constantă de poziționare a Uniunii pe scena internațională, și nu în ultimul rând evoluția cercetărilor și perfecționarea modelelor teoretice de guvernare au favorizat o tendință continuă spre reformare și transformare. Înțelegerea evoluției procesului decizional, a mecanismului său actual de funcționare, precum și a implicațiilor celor mai recente modificări aduse prin Tratatul de la Lisabona contribuie la o mai bună cadrare a comportamentului actorilor statali, prin definirea clară a mediului și parametrilor în care acesta se manifestă.

În acest sens, partea întâi a Capitolului I prezintă evoluția procesului de luare a deciziilor în Consiliu, cu accent pe inovațiile aduse de Tratatul de la Lisabona cu privire la procesul decizional.

Partea a doua a Capitolului I își propune să surprindă dinamica funcționării Consiliului, pe cele două paliere teoretice ale raționalismului și respectiv constructivismului, prin prisma modelelor de interacțiune ale statelor membre și a prezenței culturii consensului, ca și caracteristică intrinsecă a procesului decizional. Prezentarea descrie cele două dimensiuni – verticală și orizontală – ale procesului decizional, precum și etapele luării deciziilor, ca elemente relevante evoluției comportamentului actorilor statali de-a lungul lanțului decizional de la nivelul Consiliului. Sub-capitolul dedicat modelelor de interacțiune ale statelor membre prezintă cercetările existente în literatura de specialitate cu privire la încercările de sistematizare a modelelor identificate. Dintre acestea, modelul compromisului este considerat ca fiind, în cea mai mare măsură, caracteristic procesului decizional de la nivelul Consiliului, având o puternică influență asupra comportamentului statelor membre și astfel, anticipând cel mai îndeaproape rezultatul negocierilor. Cultura consensului este analizată cu precădere din punct de vedere al explicațiilor identificabile, al potențialelor efecte ale extinderii și al impactului pe care aceasta o exercită asupra tendințelor de opoziție ale statelor membre și asupra procesului de formare a alianțelor.

Extinderea Uniunii, a atras de fiecare dată nevoia unei reorganizări a procesului decizional astfel încât acesta să continue să funcționeze în parametri normali ca urmare a creșterii numărului de state membre. Având în vedere că ultimul val de extindere – din 2004 și 2007 – a presupus aderarea a 12 noi state membre, aproape dublând numărul de state membre ale Uniunii, încercările de reformare a sistemului decizional au fost însoțite de temeri profunde cu privire la potențialul de funcționare al Uniunii extinse. În acest context, sub-capitolul dedicat impactului extinderii asupra procesului decizional de la nivelul Consiliului își propune să analizeze bazele pe care au fost formulate aceste temeri, precum și măsura în care ele s-au adeverit atât la nivelul comportamentului individual al actorilor cât și al funcționării Consiliului în ansamblu.

Partea a treia a Capitolului I urmărește să prezinte principalele elemente cuprinse în literatura de specialitate cu privire la procesul de formare a alianțelor în Consiliu. Având în vedere că

motivația principală a inițiativelor de formare a alianțelor o reprezintă creșterea șanselor de succes în impunerea pozițiilor statelor membre ale alianțelor în negocieri, prin cumularea puterii de influență a acestora, capitolul dedică o parte importantă analizei distribuției puterii între statele membre. Analiza tratează cu precădere sursele puterii, asimetriile de putere pe care le generează eterogenitatea și variabilitatea surselor de putere și modalitățile de gestionare a acestor asimetrii. Puterea de vot, ca sursă a celei mai evidente asimetrii, este prezentată în special, cu referire la puterea relativă de vot a statelor membre, a indicilor folosiți în calcularea puterii de vot și a impactului reformelor instituționale asupra distribuției puterii de vot între statele membre.

Maximizarea puterii de influență reprezintă un obiectiv strategic al statelor membre în cadrul negocierilor europene, în vederea impunerii preferințelor lor în procesul decizional și asigurării luării unor decizii cât mai apropiate de pozițiile și preferințele exprimate. Formarea alianțelor este astfel prezentată ca expresie a unui comportament strategic de cumulare a puterii în vederea maximizării gradului de influență a membrilor alianței. Sub-capitolul dedicat procesului de formare a alianțelor își propune să analizeze factorii care duc la formarea alianțelor, rolul membrilor unei alianțe, avantajele și dezavantajele alianțelor, precum și evoluția alianțelor de-a lungul procesului decizional de la nivelul Consiliului.

Alianțele pe care statele membre le formează în vederea atingerii obiectivelor comune îmbracă diferite forme, nu întotdeauna foarte clar identificabile și delimitate din punct de vedere al caracteristicilor pe care le prezintă. O distincție relevantă a alianțelor este însă cea care diferențiază între alianțele ad-hoc și alianțele permanente, funcție de durata, obiectivul și gradul de instituționalizare a acestor forme de cooperare, dar și de recurența partenerilor. Sub-capitolul dedicat alianțelor ad-hoc *versus* alianțele permanente își propune să surprindă aspectele definitorii ale celor două forme de cooperare.

Capitolul II urmărește să analizeze orientările strategice și alianțele statelor membre înainte și după ultimul val de extindere, precum și modificarea acestora sub influența globalizării și a efectelor crizei mondiale.

Cercetarea procesului de formare a alianțelor în Uniunea Europeană, în vederea identificării unui anumit grad de stabilitate și recurență a acestora, care ar putea contribui la anticiparea comportamentului statelor membre și a rezultatului negocierilor de la nivelul Consiliului, a fost de-a lungul timpului îngreunată de lipsa informațiilor publice cu privire la desfășurarea procesului de negociere și a exercitării votului. Odată ce aceste informații au devenit accesibile publicului larg, cercetările cu privire la comportamentul statelor membre și aplicația acestora înspre formarea de alianțe s-au multiplicat considerabil. În acest context, prima parte a capitolului II prezintă principalele cercetări cuprinse în literatura de specialitate cu privire la alinierea statelor membre înainte și după extindere. În mod concret, se face referire la comportamentul statelor membre, cu accent asupra propensității actorilor de a vota *pentru* sau *împotriva* unui act legislativ, asupra evoluției pozițiilor pe parcursul negocierilor și a specificităților de comportament în cazul noilor state membre. Specificul comportamentului diferiților actori determină apariția unor linii de demarcație cu privire la poziționările statelor membre, unele față de altele, în spațiul politic european. Analiza dimensiunilor conflictuale identificabile în interacțiunea statelor membre în Consiliu este astfel dedicată liniilor de demarcație recurente, observate îndeosebi de-a lungul dimensiunii geografice (nord-sud, vest-est), a dimensiunii ideologice, a dimensiunii integraționiste, a ordinii de mărime și a duratei apartenenței la Uniune. Alte linii de demarcație, cum ar fi cele care disting între beneficiari și contribuitori neți, state eurofile și state eurosceptice sau cele care favorizează un nivel de reglementare mai mare sau mai mic sunt considerate a fi subsumate categoriilor principale menționate.

Partea a doua a Capitolului II este dedicată formelor de cooperare regională multilaterală, ca cea mai evidentă formă de cooperare interguvernamentală în Uniunea Europeană. Prezentarea distinge între inițiativele de cooperare între vechile state membre (Benelux și cooperarea nordică), inițiativele de cooperare între noile state membre (Grupul de la Vișegrad și cooperarea baltică) și cele „mixte” (Triunghiul Weimar, cooperarea nordico-baltică). Fără a fi în ansamblul lor instituționalizate, considerăm că aceste forme de cooperare multilaterală constituie exemple viabile de alianțe permanente instituite între statele membre în vedere coordonării acțiunilor lor în direcția promovării intereselor și a preferințelor comune ale membrilor. Prezentarea acestor forme de cooperare se bazează pe potențialul lor de a acționa ca o alianță, în situațiile de

convergență a intereselor, precum și pe potențialul lor inspirațional pentru eventuale inițiative similare viitoare.

Partea a treia a Capitolului II își propune să surprindă influența globalizării și efectele crizei economice asupra statelor membre UE, cu precădere din punct de vedere al poziționării acestora, unele față de altele, având în vedere că acțiunea celor două fenomene asupra comportamentului statelor membre determină o redimensionare și reorientare a interacțiunilor intracomunitare. Impactul globalizării derivă în principal din nivelul ridicat al interdependențelor pe care le creează, provocările legate de managementul globalizării aducând în prim-plan, printre altele, problematica suveranității naționale. Globalizarea și concurența la nivel global limitează spațiul de acțiune al politicilor naționale ceea ce face ca nevoia de cooperare multilaterală, care să asigure un răspuns cât mai eficient provocărilor globale, să se fi intensificat puternic, pe măsura creșterii fenomenului.

Ca rezultat al globalizării, țările pot fi expuse la evenimente economice internaționale, cea mai convingătoare manifestare de acest gen fiind crizele financiare. Criza financiară izbucnită în 2008, nu face excepție. La trei ani de la apariția primelor semne ale crizei, Uniunea Europeană continuă să fie supusă unor teste majore de rezistență, statele membre și instituțiile comunitare făcând eforturi considerabile în încercarea de a rămâne unite și de a identifica soluții comune problemelor cu care se confruntă. Presiunile economice și politice generate de criza economică au determinat o nouă dinamică în interiorul Uniunii, în ultimele luni, statele membre luând o serie de decizii care înainte erau de neconceput. Procesul de luare a deciziilor și relațiile dintre statele membre nu a fost însă nici pe departe unul fluid, criza economică accentuând exacerbară naționalismului și neîncrederea statelor în Uniunea Europeană, ceea ce a dus mai departe la adâncirea diviziunilor între statele membre. Dincolo de o repoziționare a statelor membre atât față de Uniunea Europeană cât și față de restul partenerilor statali europeni, criza a determinat și repunerea în mișcare a caruselului discuțiilor privind viitorul Uniunii, care perpetuează dezbateră cu privire la direcția de dezvoltare a Uniunii și a raporturilor între statele membre.

Capitolul III este dedicat analizei comportamentului României în Uniunea Europeană. Influența României asupra procesului decizional european, ca a oricărui stat membru de altfel, nu este nici implicită și nici imediată sau garantată, fiind necesară dezvoltarea unei abordări strategice,

coerente și de durată cu privire la utilizarea și îmbunătățirea potențialului de influență avut la dispoziție. Punctul de plecare în analiza comportamentului României în UE îl reprezintă analiza surselor de putere, conform cadrului teoretic ce distinge între surse structurale, agregate de putere, surse comportamentale și surse mixte, pe baza cărora să poată fi trasate o serie de elemente definitorii și de predictibilitate a comportamentului României în procesul decizional european. Comportamentul unui stat nu este însă strict o relație matematică de integrare a surselor de putere, astfel încât analiza ia în considerare specificul poziției de nou stat membru al Uniunii.

Analiza surselor de putere este coroborată cu analiza comportamentului de vot, în vederea identificării gradului de suprapunere a potențialului de influență cu puterea efectivă exercitată în cadrul procesului decizional de la nivelul Consiliului. Analiza comportamentului de vot se bazează pe informațiile conținute în rapoartele lunare ale Consiliului cu privire la actele legislative și non-legislative adoptate. Analiza consideră ca fiind definitorii pentru comportamentul de vot, instanțele de contestare, abținerile și declarațiile, ca expresie a unui comportament opus altor / majorității statelor membre. Perioada de referință se întinde de la momentul aderării, 1 ianuarie 2007, până în octombrie 2011 și surprinde comportamentul de vot al României pe perioada a zece Președinții. Analiza comportamentului de vot distinge între voturile împotriva, abținerile și declarații formulate cu privire la actele legislative și voturile împotriva, abținerile și declarațiile formulate cu privire la alte acte. Obiectivul este de a surprinde comportamentul de vot al României atât în termeni absoluți, cât și relativ, prin comparație cu celelalte state membre, un accent deosebit fiind pus, din rațiuni evidente, în comparația cu noile state membre. Analiza se oprește la sfârșitul lunii octombrie 2011, datorită indisponibilității informațiilor pe întreaga perioadă a Președinției poloneze, la momentul analizei.

Desfășurarea, în partea a doua, a unei analize empirice cu privire la comportamentul României și îndeosebi la procesul de coordonare a poziției naționale cu cea a altor state membre își propune să reducă deficiențele proprii analizei votului, care surprinde doar fotografia finală a comportamentului, în momentul adoptării actului, fără a lua în considerare și elementele de evoluție a comportamentului pe perioada derulării negocierilor. Analiza empirică surprinde rezultatul unui chestionar aplicat pe un eșantion considerat relevant, al persoanelor implicate în procesul de formulare și reprezentare a poziției naționale a României în negocierile de la nivelul

Consiliului. Chestionarul a fost aplicat pe un număr de 20 persoane, reprezentanți ai ministerelor, ai Departamentului pentru Afaceri Europene / Ministerul Afacerilor Europene și ai Reprezentanței Permanente a României pe lângă Uniunea Europeană. Obiectivul principal al chestionarului este de a evidenția existența unor colaborări cu alte state membre și identificarea acestor state. Complementar, cercetarea urmărește evidențierea criteriilor de selecție care stau la baza identificării posibililor parteneri, a motivelor care determină inițierea colaborărilor, și a importanței acordate colaborării cu alte state membre.

Capitolul IV își propune să prezinte concluziile cercetării, atât din punct de vedere distinct, al surselor de putere, al comportamentului de vot și respectiv al comportamentului general al României în Uniunea Europeană, cât și din punct de vedere al unor elemente definitorii care pot constitui bazele de anticipație a evoluției viitoare a comportamentului României în negocierile de la nivel european.

BIBLIOGRAFIE

I. Surse generale

a. Volume

Anghel Petre, *Instituții europene și tehnici de negociere în procesul integrării*, București, Editura Universității București, 2003

Axelrod Robert, *Conflict of Interest*, Chicago, Markham, 1970

Carlsnaes Walter, Risse Thomas, Simmons Beth, *Handbook of International Relations*, London, Sage, 2002

Drezner Daniel, *All Politics is Global: Explaining International Regulatory Regimes*, Princeton, Princeton University Press, 2007

Duff Andrew, *Federal Union Now*, London, Federal Trust, 2011

Elster Jon, *Explaining Social Behaviour*, Cambridge, Cambridge University Press, 2007

Habeb William Mark, *Power and Tactics in International Negotiations. How Weak Nations Bargain with Strong Nations*, Baltimore, John Hopkins University Press, 1988

Hampson Fen Olser, Hart Michael, *Multilateral Negotiations: Lessons from Arms Control, Trade and the Environment*, Baltimore, The John Hopkins University Press, 1995

March James G., Olsen Johan P., *Rediscovering Institutions: The Organizational Basis of Politics*, New York, Free Press, 1989

Miroiu Adrian, *Fundamentele Politicii*, Iași, Polirom, 2007

Henn Rudolf, Moeschlin Otto (eds.), *Mathematical Economics and Game Theory*, Berlin, Springer, 1977

Scharpf Fritz W., *Games Real Actors Play*, Boulder, Westview, 1997

Scharpf Fritz W., *Interaktionsformen. Akteurzentrierter Institutionalismus in der Politikforschung*, Opladen, Leske + Budrich, 2000

Shell Richard, *Bargaining for advantage. Negotiation strategies for Reasonable People*, London, Penguin Book, 2000

Schelling Thomas, *Strategy of Conflict*, Cambridge, Harvard University Press, 1960

Tsebelis George, *Veto Players. How Political Institutions Work*, Princeton, Princeton University Press, 2002

Von Neumann John, Morgenstern Oskar, *Theory of games and economic behaviour*, Princeton, Princeton University Press, 1974

Zartman William, Maureen Berman, *The Practical Negotiator*, New York, Yale University, 1982

b. Articole și studii de specialitate

Deegan John, Packel Edward W., „A New Index of Power for Simple n-Person Games”, in *International Journal of Game Theory*, Vol. 7, 1978

Felsenthal Dan S., Machover Moshé, „A Priori Voting Power: What Is It All About”, in *Political Studies Review*, vol. 2, nr. 1, 2004

Felsenthal Dan S., Machover Moshé, „Myths and Meanings of Voting Power”, in *Journal of Theoretical Politics*, Vol. 13, nr. 1, 2001

Hermann Margaret, „Leaders, Leadership and Flexibility: Influences on Heads of Government as Negotiators and Mediators”, in *Annals of the American Academy of Political and Social Sciences*, Vol. 542, 1995

Hopmann Terrence P., „Two Paradigms of Negotiation: Bargaining and Problem Solving”, in *Annals of the American Academy of Political and Social Sciences*, Vol. 542, 1995

Jacoby Wade, Meunier Sophie, „Europe and the management of globalization”, in *Journal of European Public Policy*, Vol. 17, nr. 3, 2010

Keohane Robert O., „Reciprocity in International Relations”, in *International Organization*, Vol. 40, nr. 1, 1986

Leech Dennis, „An Empirical Comparison of the Performance of Classical Power Indices”, in *Political Studies*, Vol. 50, nr. 1, 2002

March James, Olsen Johan, „The logic of appropriateness”, in *Arena Working Papers*, Vol. 04/09, 2009

Odell John, „Three Islands of Knowledge about Negotiation in International Organizations”, in *Journal of European Policy*, Vol. 17, nr. 5, 2010

Risse Thomas, „Let's Argue ! Communicative Action in World Politics”, in *International Organisation*, Vol. 54, 2000

Thomson Robert, „National Actors in international organizations”, in *Comparative Political Studies*, Vol. 41, 2008

Tim Veen, „The Dimensionality and Nature of Conflict”, in *European Union Politics*, Vol. 12, nr. 1, 2011

Wolfe Rebeca, McGinn Kathleen, „Perceived Relative Power and its Influence on Negotiations”, in *Group decisions and negotiations*, Vol. 14, Nr. 1, 2005

II. Surse speciale

a. Volume

Baldwin Richard, Berglöf Erik, Giavazzi Francesco, Widgren Mika, *Nice try: should the Treaty of Nice be ratified?*, Londra, Center for Economic Policy Research, 2001

Bueno de Mesquita Bruce, Stockman Frans, *European Community Decision Making: Models, Applications and Comparisons*, New Haven, Yale University Press, 1994

De Swaan Abram, *Coalition theories and cabinet formations*, Amsterdam, Elsevier, 1973

Emmanouilidis Janis A., Janning Josef, *Stronger After the Crisis. Strategic Choices for Europe's Way Ahead*, Bruxelles, European Policy Center, 2011

Hagemann Sara, *Voting and Formal Statements: How Governments Record their Positions in the Enlarged EU*, Bruxelles, European Policy Center, 2007

Hayes-Renshaw Fiona, Wallace Helen, *The Council of Ministers*, London, Macmillan Press Ltd, 2006

Hix Simon, *What's Wrong with the European Union and How to Fix It?*, Cambridge, Polity, 2008

Hix Simon, Lord Christopher, *Political Parties in the European Union*, London, Macmillan, 1997

Jachtenfuchs Markus, Kohler-Koch Beate, *Europäische Integration*, Opladen, Leske + Budrich, 2004.

Meerts Paul W., Cede Franz, *Negotiating European Union*, New York, Palgrave Macmillan, 2005

Naurin Daniel, Wallace Hellen, *Unveiling the Council of the European Union: Games Governments Play in Brussels*, Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2008

Nugent Neill, *The Government and Politics of the European Union*, London, Macmillan, 1999

Ott Andrea, Vos Ellen (eds), *50 Years of European Integration: Foundations and perspectives*, Haga, Asser Press, 1999

Smith Julie, Tsatsas Mariana, *The New Bilateralism: the UK's Relations within the EU*, London, Royal Institute of International Affairs, 2002

Thomson Robert, Stockman Frans, Achen Christopher, König Thomas, *The European Union Decides*, Cambridge, Cambridge University Press, 2002

Van den Bos Jan M., *Dutch EC Policy Making. A Model-guided approach to coordination and negotiation*, Amsterdam, Thela Thesis, 1991

Wallace William, *The Dynamics of European Integration*, London, Royal Institute of International Affairs, 1990

b. Articole și studii de specialitate

Arregui Javier, Thompson Robert, „Member states' Bargaining Success in the European Union”, in *Journal of European Public Policy*, Vol. 16, nr. 5, anul 2009

Arregui Javier, Stokman Frans, Thomson Robert, „Bargaining in the European Union and Shifts in Actors' Policy Positions”, in *European Union Politics*, Vol. 5, nr. 1, anul 2004

Bailer Stefanie, „Bargaining Success in the European Union – the Impact of Exogenous and Endogenous Power Resources”, în *European Union Politics*, Vol. 5, nr. 1, anul 2004

Bailer Stefanie, „What factors determine bargaining power and success in EU negotiations?”, in *Journal of European Public Policy*, Vol. 17, nr. 5, 2010

Beach Derek, „The unseen Hand in Treaty Reform Negotiations: the Role and Influence of the Council Secretariat”, in *Journal of European Public Policy*, Vol. 11, nr. 3, 2004

Beyers Jan, Dierickx Guido, „The Working Groups of the Council of the European Union: Supranational or Intergovernmental negotiations”, in *Journal of Common Market Studies*, Vol. 36, nr. 3, 1998

Bilal Sanoussi, Hosli Madeleine, „Connected Coalitions and Voting Power: Endogenous Policy in the European Union”, in *European Institute of Public Administration Working Papers*, Nr. 99/W/05, 1999

Bunse Simone, Magnette Paul, Nicolaïdis Kalypso, „Is the Commission the Small Member States' Best Friend?”, in *Swedish Institute for European Policy Studies*, Nr. 9, 2005

Checkel Jeffrey, „Going Native in Europe? Theorizing Social Interaction in European Institutions”, in *Comparative Political Studies*, Vol. 36, 2003

Checkel Jeffrey, „Why Comply? Social Learning and European Identity Change”, in *International Organization*, Vol. 55, nr. 3, 2001

Dangerfield Martin, „The Visegrad Group in the Expanded European Union: From Pre-accession to Post-accession Cooperation”, in *East European Politics and Societies*, Vol. 22, 2008

Elgström Ole, Bjuruf Bo, Johansson Jonas, Sannerstedt Anders, „Coalitions in European Union Negotiations”, in *Scandinavian Political Studies*, Vol. 24, nr. 2, 2001

Elgström Ole, Jonsson Christer, „Negotiation in the European Union: Bargaining or Problem Solving?”, in *Journal of European Public Policy*, Vol. 7, nr. 5, 2000

Felsenthal Dan S., Machover Moshé, „The Treaty of Nice and Qualified Majority Voting”, in *Social Choice and Welfare*, Vol. 18, nr. 13, 2001

Felsenthal Dan S., Machover Moshé, „Enlargement of the EU and weighted voting in its council of ministers”, in *London School of Economics and Political Science 2000 VPP 01/00*, 2000

Fouilleux Eves, De Maillard Jacques, Smith Andy, „Technical or political? The Working groups of the EU Council of Ministers”, in *Journal of European Public Policy*, Vol. 12, nr. 4, 2005

Golub Jonathan, „In the Shadow of the Vote? Decision-making in the European Community”, in *International Organization*, Vol. 53, 1999

Hagemann Sara, De Clerck-Sachsse Julia, „Decision-Making in the Enlarged Council of Ministers: Evaluating the Facts”, in *CEPS Policy Briefs*, Vol. 119, 2007

Hayes-Renshaw Fiona, van Aken Wim, Wallace Helen, „When und Why the Council of Ministers Votes Explicitly”, in *Journal of Common Market Studies*, Vol. 44, nr. 1, 2005

Heisenberg Dorothee, „The Institution of “Consensus” in the European Union: Formal and Informal Decision-making in the Council”, in *European Journal of Political Research*, Vol. 44, nr. 1, 2005

Horký Ondřej, „Contrasting Approaches to the Crisis: New Threats and Opportunities Within and Beyond the EU”, in *Czech-French Europe Dialogue Series*, nr. 2, 2009

Hosli Madeleine, „Power, Connected Coalitions and Efficiency: Challenges to the Council of the European Union”, in *International Political Science Review*, Vol. 20, nr. 4, 1999

Simon Hix, „Dimensions and alignments in European Union politics: Cognitive constraints and partisan responses”, in *European Journal of Political Research*, Vol. 35, nr. 2, 1999

Janning Josef, „Leadership coalitions and change: the role of states in the European Union”, in *International Affairs*, Vol. 81, nr. 4, 2005

Kaeding Michael, Selck Torsten, „Mapping out Political Europe: Coalition Patterns in EU Decision-Making”, in *International Political Science Review*, Vol. 3, 2005

Kéglér Ádám, „Az EU tagországainak befolyásolási ereje: az érdekvégyesítési index (The intensity of influence of the EU Member States: the interest representation index), in *Európai Tükör*, nr. XIII/12, 2008

Kirman Alan, Mika Widgren, „European Economic Decision-Making Policy: Progress or Paralysis?”, in *Economic Policy*, Vol. 21, 2005

Laïdi Zaki, „The Normative Empire: the Unintended Consequences of European Power”, in *Granet Policy Brief*, Nr. 6, 2008.

Lamy Pascal, „Europe and the Future of Economic Governance”, in *Journal of Common Market Studies*, Vol. 42, nr. 1, 2004

Laruelle Annick, Widgrén Mika, „Is the allocation of voting power among EU states fair?”, in *Public Choice*, Vol. 94, nr. 3, 1998

Leech Dennis, „Designing the Voting System for the Council of Ministers of the European Union”, in *Public Choice*, Vol. 113, 2002

Lemp Jakob, „Coreper enlarged: how Enlargement Affected the Functioning of the Committee of Permanent Representatives”, in *European Political Economy Review*, nr. 6, 2007

Lewis Jeffrey, „How Institutional Environments Facilitate Cooperative Negotiation Styles in the EU Decision-Making”, in *Journal of European Policy*, Vol. 17, nr. 5, 2010

Lewis Jeffrey, „Institutional Environments and Everyday EU Decision-making. Rationalist or Constructivist?”, in *Comparative Political Studies*, Vol. 36, nr. 1, 2003

Lewis Jeffrey, „Informal integration and the Supranational Construction of the Council”, in *Journal of European Public Policy*, Vol. 10, nr. 6, 2003

Mattila Mikko, „Contested Decision: Empirical Analysis of Voting in the European Union Council of Ministers”, in *European Journal of Political Research*, Vol. 43, 2004

Mattila Mikko, „Roll call analysis of voting in the European Union Council of Ministers after the 2004 enlargement”, in *European Journal of Political Research*, Vol. 48, nr. 6, 2009

Mattila Mikko, Lane Jan-Erik, „Why Unanimity in the Council? A Roll Call Analysis of Council Voting”, in *European Union Politics*, Vol. 2, nr. 1, 2001

Napel Stefan, Widgrén Mika, „The Inter-Institutional Distribution of Power in EU Codecision”, in *Social Choice and Welfare*, Nr. 27, 2006

Naurin Daniel, Lindahl Rutger, „Network Capital and Cooperation Patterns in the Working Groups of the Council of the EU”, in *European Union Institute Working Papers*, nr. 14, 2007

Passarelli Francesco, Barr Jason, „Preferences, the Agenda Setter, and the Distribution of Power in the EU", in *Social Choice and Welfare*, Vol. 28, 2007

Saam Nicole, Sumpter David, „Peer Selection in EU intergovernmental negotiations", in *Journal of European Public Policy*, Vol. 16, nr. 3, 2009

Schure Paul, Verdun Amy, „Legislative Bargaining in the European Union. The Divide between Large and Small Member States", in *European Union Politics*, Vol. 9, nr. 4, 2008

Selck Torsten, „On the Dimensionality of European Union Decision-making", in *Journal of Theoretical Politics*, Vol. 16, 2004

Schimmelfenning Frank, Daniel Thomas, „Normative Institutionalism and EU Foreign Policy in Comparative Perspective", in *Dublin European Institute Working Papers*, nr. 08-12, 2008

Schneider Gerald, Daniel Finke, Stefanie Bailer, „Bargaining Power in the European Union: An Evaluation of Competing Game-Theoretical Models", in *Political Studies*, Vol. 58, 2010

Smyrl Mark, „When and How Do the Commission's preferences matter?", in *Journal of Common Market Studies*, Vol. 36, nr. 1, 1998

Stokman Frans, Thomson Robert, „Winners and Losers in the European Union", in *European Union Politics*, Vol. 5, Nr. 1, 1994

Tallberg Jonas, „Bargaining Power in the European Council", in *Journal of Common Market Studies*, Vol. 46, 2008

Thomson Robert, Boerefijn Jovanka, Stokman Frans, „Actor alignments in European Union Decision Making", in *European Journal of Political Research*, Vol. 43, nr. 2, 2004

Tsebelis George, Grret Geoffrey, „Legislative Politics in the European Union", in *European Union Politics*, Vol. 1, nr. 1, 2000

Urfalino Philippe, „La décision par consensus apparent", in *Revue Européenne des Sciences Sociales*, Vol. 45, nr. 136, 2006

Warntjen Andreas, „Mode(l) of Decision-Making in the Council of the European Union”, în Dublin European Institute Working Papers, nr. 09-06, 2009

Zimmer Christina, Schneider Gerald, Dobbins Michael, „The contested council: Conflict dimensions of an intergovernmental EU institution”, in Political Studies, Vol. 53, 2005

III. Surse electronice:

Allerkamp Doreen K., „The Presidency effect after the Lisbon Treaty: the consequences of the demotion of the rotating Council Presidency”, lucrare pregătită pentru Conferința UACES „The Lisbon Treaty evaluated: impact and consequences”, 31 ianuarie – 01 februarie 2011, <http://www.uaces.org/pdf/papers/1102/allerkamp.pdf>

Apostoiu Cătălina, „Cum va arăta UE peste un deceniu? Politicienii europeni prevăd schimbări radicale”, publicat în data de 9 septembrie 2011, <http://www.zf.ro/business-international/cum-va-arata-ue-pesto-un-deceniu-politicienii-europeni-prevad-schimbari-radicale-8715216>

Barbu Paul, „Nou acord cu FMI, noi condiții. Vezi la ce măsuri s-a angajat Guvernul să aplice”, publicat în data de 3 aprilie 2011, <http://www.ziare.com/economie/fmi/nou-acord-cu-fmi-noi-conditii-vezi-ce-masuri-s-a-angajat-guvernul-sa-aplice-1085850>

BBC, „EU leaders sign new Treaty”, postat în data de 29 octombrie 2004, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3963701.stm#>

Blăjan Anne-Marie, „Comisia Europeană propune noi reguli de guvernare economică: Nerespectarea regulilor pactului de creștere și stabilitate poate duce la pierderea de fonduri europene”, publicat în data de 12 mai 2010, <http://economie.hotnews.ro/stiri-eurofonduri-7264507-comisia-europeana-propune-noi-reguli-guvernanta-economica-nerespectarea-regulilor-pactului-crestere-stabilitate-poate-duce-pierderea-fonduri-europene.htm>

Braun Daniela, Salzwedel Maike, Stumpf Christian, Wüst Andreas, „Euromanifesto Documentation”, Arbeitspapiere, Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung Mannheim, anul 2004, http://www.ees-homepage.net/docs/EM_documentation.pdf

Bulhac Anda, „Tratatul de la Lisabona – spre o Europă tot mai unită”,
http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/tratatul-lisabona-o-europa-tot-mai-unita

Chaperon Isabelle „Trichet veut un ministre des Finances européen”, publicat în data de 2 iulie 2011, http://www.lefigaro.fr/conjoncture/2011/06/02/04016-20110602ARTFIG00512_euro-l-audacieux-testament-de-trichet.php

Deloche-Gaudez Florence, Beaudonnet Laurie, „Decision-Making in the Enlarged EU Council of Ministers: A Softer Consensus Norm as an Explanation for its Apparent Adaptability?”, lucrare prezentată la Fifth Pan-European Conference on EU Politics, 23 - 26 iunie 2010, Porto, <http://www.jhubc.it/ecpr-porto/virtualpaperroom/095.pdf>

Dragomir Eduard, „Consiliul (Consiliul UE, ex. Consiliul de Miniștri al UE)“, publicat în data de 2 iunie 2010, <http://www.europainfo.ro/uniuneaeuropeana/institutiile-uniunii-europene/3039.html>

Dragomir Eduard, „Tratatul de la Lisabona”, publicat în data de 8 iunie 2010, http://www.europainfo.ro/uniuneaeuropeana/tratatele-uniunii-europene/tratat_lisabona.html

Dumitru Elena, „Germania vrea un nou tratat european cu sancțiuni pentru statele indisciplinate fiscal”, publicat în data de 2 septembrie 2011, http://www.adevarul.ro//financiar/business_extern/Germania_vrea_un_nou_tratat_europen_cu_sanctiuni_pentru_statele_indisciplinate_fiscal_0_547145794.html

Flynn Daniel, Thomas Leigh, „EU must ensure EFSF has enough funds, reform treaty – Draghi”, publicat în data de 5 septembrie 2011, <http://www.reuters.com/article/2011/09/05/eurozone-draghi-idUSP6E7GG02520110905>

George Friedman, „Visegrad: A New European Military Force”, publicat în data de 17 mai 2011, http://www.stratfor.com/weekly/20110516-visegrad-new-european-ilitaryforce?htm_source=Weekly&htm_medium=mail&utm_campaign=110517&utm_content=GIRtitle&elq=831a62e617b748e5be70a87c5157a651

Harea Corneliu, „Pactul Euro Plus: oportunități și provocări pentru România”, publicat în data de 16 mai 2011, http://www.europuls.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=553:pactul-euro-plus-opportuniti-i-provocri-pentru-romania-&catid=107:politica-economica&Itemid=1242

Hooghe Liesbet, Marks Gary, „European integration and democratic competition”, anul 2004, <http://library.fes.de/pdf-files/id/02607x.pdf>

Hosli Madeleine, „Explaining Voting Behaviour in the Council of the European Union”, lucrare prezentată la cel de-al 6-lea atelier de lucru al Proiectului de cercetare a integrării europene, Praga, 5 – 6 octombrie 2007, http://www.euce.org/eusa2009/papers/uriot_07E.pdf

Hosli Madeleine, Mattila Mikko, Uriot Mark, „Voting Behaviour in the Council of the European Union after the 2004 Enlargement”, lucrare prezentată la cea de-a 11-a Conferință biennială a EUSA, Los Angeles, 23-25 aprilie 2009, <http://www.jhubc.it/ecpr-riga/virtualpaperroom/073.pdf>

Høyland Bjørn, Hansen Vibeke Wøien, „Voting in the Consensual Council of Ministers”, publicat la 5 iunie 2010, <http://www.jhubc.it/ecpr-porto/virtualpaperroom/023.pdf>

Jensen Thomas, „Time and Consensus Norm: Examining the Dynamics of Voting in the Council”, lucrare prezentată la European Consortium for Political Research, 23-26 iunie 2010, Porto, <http://www.jhubc.it/ecpr-porto/virtualpaperroom/146.pdf>

Kefalacos Dionyssis, „What Exactly is this Euro Plus Pact?”, publicat în data de 3 aprilie 2011, <http://www.neurope.eu/article/what-exactly-euro-plus-pact>

Klemenčič Manja, „Formal Intergovernmental Alliances in the European Union: Disappearing or still alive?”, lucrare prezentată la EUSA Twelfth Biennial International Conference, Boston, Massachusetts, 30 martie 2011, <http://www.eustudies.org/files/2011%20program%20final.pdf>

Koczy Laszlo A., „Prospects of the voting reform after the Lisbon Treaty”, <http://uni-obuda.hu/users/vecseya/RePEc/pkk/wpaper/1012.pdf>

Kolboom Ingo, „Polen: eine Deutsch-Französische Annäherung in Mitteleuropa”, in Wolfram Vogel, „The Franco-German-Polish Weimar Triangle: A Strategic Instrument of Franco-German Relations”, http://www.dfi.de/de/pdf/vogel/Weimar_Triangle.pdf

Lazăr Dan, „Acordul României cu FMI și ce”, publicat în data de 02 februarie 2011, <http://www.cogitus.ro/economie/acordul-romaniei-cu-fmi-si-ce-un-remediu-sau-o-exacerbare-a-crizei-prin-care-trece-economia-romaniei>

Leuffen Dirk, „Breaking the Camel’s Back? Eastern Enlargement and EU Governance”, lucrare prezentată la ECPR Third Pan-European Conference on EU Politics, 21-23 septembrie 2006, Istanbul <http://www.jhubc.it/ecpr-istanbul/virtualpaperroom/013.pdf>

Malova Darina, Rybar Marek, Bilcik Vladimir, Lastic Erik, Lisonova Zuzana, Misik Matus, Pasiak Martin, „New Member States in the EU: From Listening to Action?”, anul 2010, http://www.fphil.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/kpol/APVV/2

Miroiu Adrian, „Teoria alegerii raționale”, Curs anul II IDD, http://www.scribd.com/doc/52008586/TAR010/2010_06_apvv_executivesummary.pdf

Naurin Daniel, „Choosing Partners. Coalition-building in the Council of the EU”, lucrare prezentată la Fourth Pan European Conference on EU Politics, 25-27 septembrie 2008, Riga, <http://www.jhubc.it/ecpr-riga/virtualpaperroom/130.pdf>

Naurin Daniel, „Cooperation and Communication Patterns in the Working Groups of the Council of Ministers. Introducing a New Dataset”, lucrare prezentată la a 3-a conferință pan-europeană a ECPR, 21-23 septembrie 2006, Istanbul, <http://www.jhubc.it/ecpr-istanbul/virtualpaperroom/061.pdf>

Panke Diana, „Uploading Domestic Interests to the European Level: Why Some Small States are More Active than Others”, lucrare realizată în cadrul proiectului de cercetare „Small States in the European Union: Coping with Structural Disadvantages”, finanțat de Irish Research Council for the Humanities and Social Sciences, anul 2009, http://www.unc.edu/euce/eusa2009/papers/panke_03F.pdf

Pehe Jeri, „Is the End of Visegrad in the offing?”, publicat în data de 18 februarie 2004, <http://pehe.cz/Clanky/2004/02-18-visegrad.htm>

Plechanovova Bela, „The Lisbon Treaty and the Decision-Making in the EU Council: Winning coalitions and the Policy Shift (?)”, lucrare prezentată la conferința internațională „The Lisbon Reform Treaty: Internal and External Implications”, Universitatea ebraică, Ierusalim, 13-14 iulie 2008, http://micro5.msc.huji.ac.il/~iasei/documents/Lisbon_Papers/Plech_Council_Jerusalem_08.pdf

Phillips Leigh, „Spectre of fresh EU treaty returns to haunt ‘incomplete’ Europe”, publicat în data de 06 septembrie 2011, <http://euobserver.com/18/113537>

Pușcaș Vasile, „Management of Post-crisis Global Interdependencies”, lucrare prezentată la International Economics Congress cu tema „An Interdisciplinary Analysis of the Roles of Global Politics & Civil Society in International Economic”, 4-7 februarie 2010, Berlin, http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/articles/biec/speakers/speakersages/files/Managing_the_Post_Crisis_Global_Economic_Interdependence_Dr._Puscas.pdf

Rebane Mikk, Pajula Merle, „Nordic-Baltic Cooperation – Unity across Borders”, Estonian Ministry of Foreign Affairs Yearbook, http://web-static.vm.ee/static/failid/041/Pajula_Rebane.pdf

Ruse Ilze, „Bringing Policy Preferences back in. Coalition building and Bargaining Power in EU Council Negotiations.”, lucrare pregătită pentru ECPR Graduate conference, Dublin, 30 august – 01 septembrie 2001, <http://www.ecprnet.eu/databases/conferences/papers/473.pdf>

Schwarzer Daniela, „Governing the EU out of the Economic Crisis” in „The Contribution of 14 European Think Tanks to the Spanish, Belgian and Hungarian Trio Presidency of the European Union”, http://www.notre-europe.eu/uploads/tx_publication/TGAE2010--EN.pdf

Van Roozendaal Peter, Hosli Madeleine, Heetman Caspar, „Coalition formation on major policy dimensions: The Council of the European Union 1998 to 2004”, in Public Choice (13 iulie 2011), <http://www.ecprnet.eu/MyECPR/proposals/reykjavik/uploads/papers/3775.pdf>

Vass Andrea, „Măsurile de austeritate din țările UE. Unde se plasează România?”, publicat în data de 18 august 2011, <http://www.hotnews.ro/stiri-opinii-9840598-masurile-austeritate-din-tarile-unde-plaseaza-romania.htm>

Vogel Wolfram, „The Franco-German-Polish Weimar Triangle: A Strategic Instrument of Franco-German Relations”, anul 2008, http://www.dfi.de/de/pdf/vogel/Weimar_Triangle.pdf

Walsh Jeremy, „The Benelux Economic Union: A New Role for the 21st Century.”, in Perspectives on Business and Economics, Vol. 26, publicat online la adresa <http://www.lehigh.edu/~incntr/publications/documents/BeneluxEconomy.pdf>

<http://www.antena3.ro>

<http://www.britannica.com>

<http://www.benelux.int>

<http://www.dadalos-europe.org>

<http://www.dae.gov.ro>

<http://www.european-convention.eu.int>

<http://www.europa.eu>

<http://www.fonduri-europene.ro>

<http://www.gov.ro>

<http://www.maeur.ro>

<http://news.bbc.co.uk>

<http://www.constitution-europeenne.info>

<http://www.norden.org>

<http://www.visegradgroup.eu/>